

**TE PREU L'ENCAIX DE CATALUNYA?**

**EL RE-ENCAIX AMB ESPANYA:  
A QUIN COST?**

***TERCERA CONFERÈNCIA ANUAL  
CATEDRA PASQUAL MARAGALL***

**Institut d'Estudis Catalans 10 de Desembre del 2013**

**Guillem López Casasnovas  
(Catedràtic de Hisenda Pública. UPF)**

*‘Els economistes que posen preu a tot i coneixen el valor de res’?*

- Te sentit **avui** la pregunta de l’encaix/ re-encaix?
- Estem davant el **joc estratègic** de qui arronsa primer?
- Els secessionistes **tàctics** poden fer marxa endarrere davant una proposta de re-encaix?
- Quants votants s’ho poden permetre plantejar **com a ‘inversió’** (costos de transició i TIRs futures)?
- Es tant sols qüestió d’un **pacte fiscal i un plus** de blindatge competencial?
- Quin valor donem a les **convivències trencades**?

# Registre tendencial de fluxos

- Població 16%
- PIB 20%
- Recaptació IRPF 23%; Estimació mix tributari: 21%
- Despesa en competències transferides: 15%
- Despesa en competències centrals: 12% Mix de despesa (inclosa SS): 13%
- Dèficit fiscal:  $(21-13) = 8\%$
- Rati de millora de finançament autonòmic potencial pc: 21/16: Més 32%
- Rati de millora amb mirall privilegiat basc, pc: 65%

# Registre tendencial d'estocs

L'estoc de capital públic (FBBVA 2013 –amb dades bàsiques del 2010): Pes de la renda 18.7 %; de la població 15.9%;

Capital net no residencial en serveis públics 15.9%;

Capital net en infraestructures públiques: 13.5%

# EL COST de la continuïtat (Argumentació CERTA)

## CONFIESO QUE HE VIVIDO

- 1. La ignorància, mala criança o maledicència del que ha de ser la solidaritat ‘entre els homes i les terres d’Espanya’ ho ha acabat enverinant tot.
  - No s’ha volgut mai reconèixer per part dels seus beneficiaris que un anivellament redistribuidor en el que **l’assignació de recursos atorga igual capacitat de despesa** (per fer front, posem, a les prestacions fonamentals de l’estat de benestar), quan les contribucions fiscals dels habitants dels diferents territoris són força diferents, incorpora ja prou elements significatius de solidaritat.

## S'ha obviat que

La solidaritat ha de raure en l'accés als **serveis públics** no en la **renda** (que depèn del creixement econòmic).  
Anivellar no és substitut de desenvolupament regional

- Redistribuir recursos sense incidir en les causes que generen la desigualtat, creant ocupació pública i no desenvolupament econòmic, no té fonament ni d'eficiència ni d'equitat, i crea economies que depenen de la continuïtat de la redistribució.

**A més,** penalitzar en negatiu les assignacions dels que més aporten té mala justificació teòrica, és ineficient a la pràctica i en tot cas resulta de difícil compliment. I més quan la despesa no pròpia agreuja, més que no compensa, l'anterior situació.

- 2. La pretensió redistributiva que impedeix capacitats similars de despesa agregada, macro, sobre el territori, al servei dels seus ciutadans és incompatible amb garantir després els drets d'aquests al nivell *micro*, de la prestació individualitzada concreta.

– Respecte d'un dret universal àdhuc protegit per una llei estatal!, que un gestor de la despesa pública hagi de demanar que l'usuari complementi amb peatges, taxes i copagaments els recursos que no es reben en raó d'aquell sobreanivellament és un disbarat.

- 3. Descentralització i uniformitat son conceptes contradictoris. Precisament el que fa la solució descentralitzadora és evitar imposar una preferència homogènia. Ni els impostos ni les despeses son els mateixos en els estats compostos.
  - En aquests contexts, en presència de responsabilitat fiscal ni l'enveja ni el trencament de la cohesió per diferències fiscalitzables son arguments plausibles.



- 4. Els nivells de recursos assignats centralitzadament i la despesa realitzada de manera descentralitzada recullen realitats diferents.

No es pot llegir com a desigualtat ‘a corregir’ el que una comunitat des de la seva major capacitat fiscal o prioritziació diferencial de la despesa, dediqui més recursos als assignats inicialment de manera externa.

No es pot castigar a qui més esforç fa.

- 5. Es prou sabut que un euro no compra el mateix sobre la geografia. Assignar recursos ignorant aquesta realitat condemna a determinats ciutadans a prestacions reals inferiors a la resta, fins i tot en el cas d'haver realitzat majors contribucions.
  - L'aplicació d'aquest criteri al conjunt de la despesa del territori suposaria un creixement entorn del 6.5%

- 6. En un sistema pactat amb lleialtat, els impostos que paguen els ciutadans d'un territori són també, poc o molt, de les jurisdiccions territorials que els representen. No son una dàdiva més o menys discrecional, més o menys políticament arbitrària, d'una de les parts.
- 7. Si els drets a rebre recursos per part de les diferents jurisdiccions són prou clars i els acords es respecten, qui té la clau de la caixa no hauria de ser decisiu. De fet les parts podrien encarregar la recaptació a un tercer!. Contràriament, en un context de desconfiança, aquella premissa resulta decisiva.

- **8. Qui ha de disposar de major facilitat per a poder endeutar-se és prioritàriament qui té els compromisos de despesa més importants per al benestar de la ciutadania,**
  - derivats per unes lleis que generen obligacions individuals
  - que son altrament més difícilment finançables a la fase baixa del cicle econòmic, que és quan, a més, resulten més importants.
- **9. Preservar llengua, cultura i identitat d'una comunitat ha de ser preocupació col·lectiva de totes les comunitats que conviuen.**
  - Si la part dominant no ho fa, l'asimetria en el tractament financer per la responsabilitat de l'altra part està més que justificada tot i que l'aboqui al dèficit.

- **10. A efectes de valorar les raons per les que una jurisdicció té en un moment donat més dèficit públic, s'ha de considerar tant l'assignació de recursos amb els que compta, com la despesa que fan les altres jurisdiccions (l'administració central, per exemple des de les seves competències) en el territori d'aquella.**

**- *Centrifugar* despesa, *centripetar* ingressos és senzill comptablement per qui te la clau de la caixa Es un joc de transferències (Seg Social inclosa, Fons de reserva també)!**

- **Finançar necessitats poblacionals per sota de la mitjana promou que una jurisdicció es vegi abocada al dèficit per preservar drets i obligacions meritades, tant en situació de crisi econòmica com en la seva absència.**

- **11. A fi i efectes de valorar el deute d'una jurisdicció cal considerar durant quant de temps l'anterior insuficiència s'ha mantingut i quant desigual ha estat històricament el repartiment de competències.**
  - **Madrid, en aquest sentit mai pot ser contrafactual: Rep les transferències més tard, opera a través de concessions administratives que amaguen part del seu deute, els dèficits propis estan inextricablement confosos amb els de l'Ajuntament de Madrid, que quasi bé coincideix demogràficament amb la província i amb la Comunitat, i amb els de l'Estat del que n'és capital.**
  - **No procedeix doncs en aquesta situació treure de polleguera el seu dèficit, deute o suposada balança fiscal.**

- **12. Quan una Comunitat demana crèdit i ha d'argumentar que la capacitat de retornar-lo depèn dels diners que li donarà, si els dóna i quan els doni, un tercer, no pot resultar després una sorpresa que la seva solvència estimada sigui nul·la.**
  - **Que facin *befa* d'uns diners que no son seus és sorprenent**
    - **Una comunitat desenvolupada que pugui fruit d'un finançament propi a partir dels recursos que generi , per la seva capacitat de produir renda i riquesa, no pot sinó millorar les seves qualificacions creditícies.**
- **13. No es pot predicar allò que no es practica. Acusar d'insolidaris des dels propis beneficis que atorga el concert econòmic foral que es nega als altres és poc moral.**

**Criticar com a privilegi des de l'oposició allò que després es defensa i frueix quan s'està la govern és, senzillament, hipocresia.**

## El dèficit fiscal reiterat és dèficit social

- Desplegament de la Llei de dependència
- Millor sanitat
- Més escoles bressol
- Millors universitats
- Més infraestructures
- Una política econòmica al servei del progrés i la reactivació econòmica
- Menys impostos, més diners a les butxaques dels ciutadans



# *Eppur si muove?*

- Les falsedats sobre la BF (entelèquia, càlcul impossible, mètodes múltiples, tècnica al servei de la política, no neutralització del dèficit, no relació amb el FA), però ara...
- Contra l'anclatge dels recursos anteriors
- La PPP
- L'anivellament parcial
- L'ordinalitat
- Les infraestructures sense ús
- El mite igualitari

...INTELECTUALMENT CANSÍ, ES VOL CONFONDRE I  
APARENTAR CANVIAR PER A QUE RES NO CANVIÏ.....

# EL PREU (INCERT) DEL *NO ENCAIX*

## Doc Resum Reptes Econòmic IEC-Omnium 2013

La viabilitat **política** i no l'**econòmica** en discussió: els costos de transició del procés (cooperació/ no; escenari catastrofista/ no)

Àmbits estudiats: el **tributari** (responsabilitats en l'exercici de noves competències recaptatòries, regulatòries i de inspecció), el **financer** (supervisió d'entitats creditícies, d'assegurança i fons de inversió, i de mercats de valors i institucions col·lectives) i el **comercial** (institucions internacionals, acords de tràfic de mercaderies).

# TRIBUTARI

- Nova cultura tributària de compliment no supeditat a la repressió inspectora
- Tot i la maquinària informàtica i inspectora, actuacions des de la col·laboració dels contribuents i la corresponent lleialtat del Fisc.
- A l'interí, dues legalitats amb un únic compliment transitori i no imposat a una de les dues administracions, amb separació de declaració i pagament de les obligacions (a curt termini per la capacitat d'amagatzemar informació i en favor de la normalitat) ... tot i que s'haurà d'acabar decantat la implementació de les legalitats en favor d'una Administració Tributària)
- Els reclams que generessin la major complicitat de contribuents i administració, decisius: major seguretat jurídica, coherència en les respostes a consultes vinculants, i el convenciment del millor ús que de l'esforç fiscal dels ciutadans es fa.
- Palanques facilitadores: un cos de inspecció, en bona part de nova contractació, format i habilitat en aquelles variants
- Màxima continuïtat inicial de la legislació fiscal pre-existent, encara que no agradi, pel valor de la seguretat jurídica, però mostrant que es sap cap on es va

# FINANCER

- Refermar el valor de l'euro fins i tot en el cas de restar fora de l'eurosistema (més que probable en escenaris de no cooperació) i/o de l'eurozona (catastrofista).
- Assolit l'ús de l'euro millor si amb acord monetari (com en els casos de Andorra i Mònaco) o, altrament, amb adopció unilateral (Kosovo i Montenegro)...tal és el valor que es dona a la seguretat jurídica del manteniment de les transaccions empresarials de les companyies, d'aquí o de fora, però aquí localitzades.
- Fora de l'eurosistema resulta rellevant que els colaterals de fora de l'eurozona resten limitats per la liquiditat del BCE. No és aquest una qüestió d'accés a la liquiditat, resol.luble a través de filials o sucursals, sinó del *quantum*.
- Els perills de la restricció de liquiditat -pels efectes en l'escenari catastrofista de 'no acord'- es creu els minoraria finalment la pròpia UE ja que serà en interès de la Comissió i del Consell Europeu clarificar el rol que voldran atorgar al govern de Catalunya, ja com a 'continuador' (manteniment els drets de ciutadania europea i altres aspectes laterals –mobilitat, moneda), restant així corresponsables en deures també del deute sobirà pre-existent del regne d'Espanya, o del que es nomena 'successor' –seqüencials en el temps, sense continuïtat però en l'assumpció de drets i deures.

# FINANCER

- **Voluntat fortament europeista per a “fer aquí el que digui Europa” en el sentit de que sabrà calibrar les conseqüències en clau de construcció de l’espai comú europeu, de respecte als compromisos, de garantia dels creditors del Regne d’Espanya.**
- **La pròpia Unió podria afavorir un acord, ja que deixar de banda per inanició a un grup de ciutadans europeus seria insensat i en qualsevol cas acabaria arrossegant al regne d’Espanya i al seu deute, tot i afeblint la mateixa credibilitat de la construcció europea.**
- **Malgrat jutjar les inconveniències de l’escenari catastrofista (en aspectes relatius a l’operativa del Target II, cambra de compensacions, o *credit crunch* d’una economia avui molt endeutada, amb *hair cuts* i *ratings* diferencials que poden penalitzar els col.laterals i el deute de la Generalitat) es creu que la UE no ho permetria (i no per un tema de governs, si no de ciutadans, i altrament els efectes serien només de curt termini).**
- **Un supervisor nacional, per falta de subrogació competencial del BdE a les noves tasques, amb les capacitats i competències regulatòries i supervidores i amb els cossos de inspecció corresponents. La posta en marxa dels mecanismes europeus de supervisió única poden alleugerir en part aquesta tasca.**

# COMERCIAL

- No configurar estructures duaneres, a les que explícitament es renunciaria, mostrant vocació europea i atorgant garantia màxima d'estabilitat en els negocis.
- Fora de la UE, un acord comercial (no es requereix unanimitat per això en el si del Consell Europeu i no existeix possibilitat de veto).
- No caldria corre tampoc en aquest sentit a abraçar-se a la Organització Mundial del Comerç, per no haver-se de trobar després limitats en el moment de l'acord amb la UE per la clàusula d'extensió de la 'nació més afavorida'.
- En cap cas una *tarifa exterior comuna*: es mantindria el lliure trànsit de mercaderies, amb màxima disposició a seguir les recomanacions que Europa instrueixi a les noves estructures per al bon funcionament de l'espai europeu de lliure comerç.
- No es manca de diligència en l'exercici competencial el que mouria aquest postulat (son consubstancials les estructures d'Inspecció Fronterera -controls veterinaris, inspecció fitosanitària), del Servei d'Inspecció, Vigilància i Regulació de les Exportacions (SOIVRE), així com de la inspecció de la qualitat comercial, examen documental, control dels productes d'importació i exportació, certificació, iniciació d'expedients sancionadors, etc.) i de la necessària participació en organismes de qualitat i certificació.

# COMERCIAL

**--Altres sol.lucions acotades son possibles a partir de les virtualitats (i) que dona l'Espai Econòmic Europeu (Islàndia, Liechtenstein, Noruega com a membres de la EFTA -en virtut dels acords multilaterals entre diferents grups de països-, i Suïssa -en virtut d'acords bilaterals específics), (ii) del que permet una Unió Duanera específica (Andorra, San Marino, Mònaco i Turquia), amb aranzel comú, i (iii) dels diferents Acords comercials de lliure comerç que te la UE amb 22 altres països (alguns d'aquests no són ni tant sols membres de l'ONU com l'Autoritat Palestina).**

La llista de països inclou Albània, Bòsnia i Hercegovina, Montenegro, la República de Macedònia i Sèrbia. També inclou països amb els que la UE té interessos comercials considerablement menors que els que té amb un país veí com Catalunya (Hondures, Nicaragua, Perú o Sud-àfrica).

**-L'acció de promoció exterior compta ja amb el solc important dels organismes d'Accio amb xarxa d'oficines comercials a desenvolupar, però de les que es coneix ja el camí per a fer-ho amb concordança amb la política exterior de Diplocat o de qui assumeixi les seves actuals funcions.**

# FINAL

- LA FORTALOR DEL *CLUSTER*
- LA TRANSICIÓ. LA INCERTESA. EL RISC
- L'AVALUACIÓ: EL CURT I EL MIG I LLARG
- EL COMPONENT INTERGENERACIONAL
- EL COMPONENT ESTRATEGIC EN AQUEST PERÍODE EXTRAORDINARI
- EL CÀLCUL *MINIMAX*: MINIMITZAR LA PROBABILITAT DEL PITJOR RESULTAT
- LA DIGNITAT DEMOCRÀTICA. I SENSE EL CONDICIONAMENT DE QUIN SIGUI EL MODEL POLITIC-ECONÒMIC RESULTANT DE PAÍS



**MOLTES GRÀCIES PER LA  
SEVA ATENCIÓ**